

Paul Halmos

03.03.1916 — 02.10.2006

Paul Halmos sündis Budapestis, kuid 13-aastasena asus elama USA-sse. 1938. a. kaitses ta Illinoisi Ülikoolis filosoofiadoktori väitekirja “Mõningate stohhastiliste teisenduste invariantidest: hasartmängusüsteemide matemaatiline teooria”. P. Halmos oli mitmekülgne matemaatik. Tema huvide ringi kuulusid tõenäosusteooria, matemaatiline statistika, operaatoriteooria, ergoodiline teooria, funktsionaalanalüüs (eriti Hilbert ruumide teooria) ja matemaatiline loogika. Ta oli üks algebralise loogika rajajaid, kuid üldise tunnustuse pälvis oma suurepärase monograafiatega, mis on tõlgitud paljudesse keeltesse. Esimene neist oli 1942. a. ilmunud “Lõplikumõõtmelised vektorruumid”, mille P. Halmos kirjutas olles Princetonis J. von Neumanni assistent. Raamat on suuresti inspireeritud J. von Neumanni loengutest. Nimetagem veel P. Halmosi sulest ilmunud “Mõõduteooriat” (1950), “Loenguid ergoodilisest teooriast” (1956) ja “Naiivset hulgateooriat” (1960). P. Halmos on tuntud kui hea matemaatika esitamise propageerija. Tema jaoks oli väga tähtis, et igas matemaatilises kirjutises oleks selgelt välja toodud, mida tahetakse öelda, ja et öeldu jõuaks ka lugejani. Oma vaateid jagas ta aktiivselt matemaatikaüldsusega. Igal matemaatikul on kasulik lugeda tema artiklit “Kuidas kirjutada matemaatikat”.

Lõpetuseks märgime, et P. Halmosit peetakse praegu üldtuntud tõestuse lõpu märgi kasutusele võtmise algatajaks.